

Bilag 1

Redegørelser fra botilbud for handicappede og psykisk syge vedr. stigning i antal af magtanvendelser fra 2003 til 2004

Handicapområdet

Botilbud 1 med en stigning på 52 fastholdelser

På det botilbud, hvor der er en stigning på 52 er hovedparten af alle magtanvendelser blevet foretaget på 3 personer. Disse personer har brug for ekstrem meget støtte i alle deres gøremål og i den daglige trivsel.

For den ene person har året været meget problemfyldt i forhold til en øget selvskadende adfærd, hvorfor det har været livsnødvendigt at foretage magtanvendelse for at begrænse de skader, som den pågældende udøvet på sig selv.

Den anden person har været inde i en positiv udvikling, hvor der i korte perioder, har været en tilbagevendende til tidligere tiders uhensigtsmæssige handlinger. Generelt har der dog været en positiv udvikling i 2004, og botilbuddet forventer at niveauet i nogle år vil være det samme inden der kommer et fald i magtanvendelserne.

Den tredje person har været den person, som der har været foretaget flest magtanvendelser på. Personen er meget handicappet, har flere forskellige diagnoser og har brug for et meget specielt pædagogisk tilbud. Botilbuddet har derfor startet et meget langvarigt pædagogisk behandlingsarbejde med personen, hvor opgaven handler meget om at være sammen med ham. Han har gennem flere år trukket sig ind i sig selv, og fortrinsvis opholdt sig på sin seng. Det er meget klart at personen har lavet flere udfald mod medarbejderne og sig selv, som en reaktion på det ukendte, som han er ved at bevæge sig ud i. Vi har allerede nu fået flere positive reaktioner fra personen end der har været opnået i mange år. Det er dog en meget vanskelig opgave, og vi forventer at niveauet vil være det samme i nogle år.

Derudover har medarbejderne fået en øget bevidsthed, om hvad der er vold, og hvad der skal registreres. Det har betydet at mange magtanvendelser som før i tiden ikke blev registreret, bliver registreret i dag. Nogle af beboerne har som vane pludseligt at komme farende og rive ud efter medarbejdere og bl.a. ødelægge deres tøj og lave kradse mærker. Disse udfald mod medarbejderne bliver i dag stoppet ved at afværge og evt. fastholde beboerne.

Stigningen i magtanvendelserne skal også ses i sammenhæng med de dårlige fysiske rammer, som nogle af botilbuddets afdelinger har i dag. Der er

et dårligt indeklima, mange steder med ingen lys fra vinduer, små rum, smalle gange som indbyder til at slå og skubbe, manglende mulighed for at kunne afskærme for uhensigtsmæssige stimuli, samt badeværelset som ikke er egnet til denne beboergruppe. Dette er også påpeget af Embedslægen.

Der er flere af de involverede beboere der ikke har noget dagtilbud. Det betyder at de går inde i de samme triste og uinspirerende rum hver dag. Medarbejderne kan ikke aktivere beboerne optimalt på grund af de fysiske rammer. Det er oplagt, at beboerne vil trives bedre hvis de fik et dagtilbud med lys og luft omkring sig.

Botilbuddet arbejder målrettet med at nedbringe magtanvendelserne ved øget kommunikation, visualisering, struktur og forudsigelighed, kropssprog og afværge.

Det er botilbuddets forventning, at antallet af magtanvendelser i de kommende år vil være det samme indtil beboernes uhensigtsmæssige handlemønstre er brudt.

Botilbud 2 med en stigning på 48 fastholdelser

I 2003 fik botilbuddet 7 pladser mere og nye beboere flyttede ind. Den tidligere beboergruppe flyttede til et helt nyt botilbud i februar 2003. Registreringerne af indberetninger i 2003 har således dækket et mindre antal beboere i ¼ år og et normalt antal beboere i ¾ år.

Maj 2004 fik botilbuddet ny forstander og der har siden været fokus på indberetning af magtanvendelse og voldsforebyggelse, hvilket har betydet en del flere indberetninger.

Indberetningerne vedr. 3 beboere er sket på baggrund af affektudbrud, som har været relateret til dårlig psykisk tilstand og til dels fremprovokeret af omgivelserne i form af medbeboere, de ikke kunne trives med. Alle 3 beboere bor nu i andre grupper med andre medbeboere.

For en af disse beboere er der tale om en mand, der betegnes som havende et let provokerbart affektrejskab med korporlige udfald samt mangelfuld impuls kontrol. Han er kategoriseret som specialprojekt netop med baggrund i sin voldsomme adfærd, som kan komme som lyn fra en klar himmel. Der er ekstra personale sat af til ham på vagterne – og der skiftes, så hverken han eller de bliver belastet af for meget samvær. Indberetningerne kan relateres til følgende:

- august 2004 starter ny personalegruppe op i vedkommendes hus. Kun en medarbejder fortsætter, 3 medarbejdere kommer fra andre teams på botilbuddet og 3 nye ansættes. Der er en indkøringsperiode med at vænne sig til de nye medarbejdere, og for dem at lære beboerne og deres signaler at kende. Beboeren reagerer ofte med voldsomme vredesudbrud og angreb på personalet. Der er udarbejdet koncept for introduktionsforløb for nye medarbejdere.

- Beboerens fysiske tilstand er blevet ringere, hvilket resulterer i, at han ofte falder, hvorefter han bliver voldsomt vred.
- Hans medicinering for epilepsi har ikke været i balance gennem 2004, hvilket har resulteret i en del epileptiske anfald og generelt psykisk påvirkning af det.
- Beboerens humør var om eftermiddagen/aftenen ofte påvirket af konflikter på sin arbejdsplads tidligere på dagen. Beboeren har sommer 2005 fået nyt dagtilbud.
- De øvrige beboere har løbende haft perioder, hvor de har været psykisk ustabile. Der har været medicinlægnings, og der har i perioder været en del uro, som har påvirket beboeren. Der er tale om udviklingshæmmede med psykiatriske diagnoser, og der vil være stemningssvingninger i mere eller mindre grad.

Der er udarbejdet handleplan for beboeren og konflikterne drøftes løbende samt på personalemøderne med henblik på at finde andre handlemuligheder eller ændre forholdene.

Botilbud 3 stigning på 15 fastholdelser

Der er tale om et botilbud, hvis målgruppe er unge mellem 16 og 24 år. Dette betyder, at målgruppen er omfattet af begge regelsæt om magtanvendelse, hhv. på børne- og voksenområdet. Stigningen på de 15 skyldes, at få beboere er blevet 18 år og derfor falder ind under reglerne på voksenområdet. Der er således ikke tale om nogen egentlig stigning men blot registrering efter nogle andre regler.

Botilbud 4 med stigning på 9 fastholdelser

Stigningen i antallet af indberetninger skyldes for langt den overvejende del en øget forståelse og refleksion/debat hos medarbejdere om, hvad der kan karakteriseres som magtanvendelse. Botilbuddet har generelt meget opmærksomhed på området og gennemfører obligatoriske kurser for alle medarbejdere om magtanvendelse/ indgreb i selvbestemmelsesretten, omsorgsbegrebet, lov om patienters retsstilling etc.

I dag indberettes situationer, hvor personalet tidligere ville have været mere tilbøjelig til at vurdere, at der "kun" var tale om en nødvendig "støtte" og ikke om magtanvendelse. Herudover er alle medarbejdere blevet opmærksomme på, at dette at slukke for en elektrisk kørestol eller køre en bruger væk fra en tilspidset situation også defineres som magtanvendelse, og måske er der samtidigt en tendens til, at man oftere vurderer handlingen, som en handling der gennemføres mod den pågældende vilje, end man var tilbøjelig til tidligere.

Fratrækkes den øgede tendens til at indberette situationer som magtanvendelse, er det botilbuddets vurdering, at en evt. resterende del af en stigning

er for lille og spredt til, at det er muligt at udlede et særligt mønster eller en forklaring.

Psykisk syge

På det socialpsykiatriske område har der fra 2003 til 2004 været en stigning i antallet af fastholdelser efter servicelovens § 109 b fra 24 i 2003 til 38 i 2004, dvs. en stigning på 14 tilfælde af fastholdelse.

Der er tale om forholdsvis små tal, og de er som sådan undergivet tilfældige statistiske udsving. Sådanne udsving kan bl.a. opstå i forbindelse med enkelte beboere, som i en periode har det dårligt, og hvor det derfor kan være nødvendigt at gribe til fastholdelse flere gange inden for perioden. Der kan hermed som følge af enkelte beboeres forhold opstå relativt store forskudninger i det samlede antal indberettede magtanvendelser fra de enkelte bocentre.

Botilbud 1 med stigning på 6 fastholdelser

Dette forklarer stigningen i antallet af fastholdelser på dette bocenter, hvor der i 2003 var 4 tilfælde af fastholdelse, mens det tilsvarende tal for 2004 var 10. Stigningen vedrører en hjerneskadet kvinde med en stærkt udadreagerende adfærd. Bocentret iværksatte på den baggrund yderligere hjælp og støtte til beboeren, og det har betydet, at det ikke længere er nødvendigt at gribe til magtanvendelse i forhold til denne.

Botilbud 2 med stigning på 6 fastholdelser

Også dette botilbud tegner sig for en stigning i antallet af fastholdelser, nemlig fra 1 tilfælde af fastholdelse i 2003 til 7 tilfælde i 2004. Stigningen er her fordelt på flere beboere og stigningen må tilskrives tilfældige statistiske udsving, hvilket bl.a. underbygges af, at antallet er faldet tilbage på det tidligere lave niveau her i 2005.

Botilbud 3 med stigning på 4 fastholdelser

For dette botilbud gør det samme forhold sig gældende. Her ses en stigning fra 0 tilfælde af fastholdelse i 2003 til 4 tilfælde af fastholdelse i 2004. De 4 fastholdelser vedrører samme beboer, og det var i alle 4 tilfælde nødvendigt at fastholde beboeren på grund af hans stærkt udadreagerende adfærd.

Botilbud 4 med stigning på 3 fastholdelser

Også på dette botilbud har der været en stigning i antallet af fastholdelser fra 1 fastholdelse i 2003 til 4 fastholdelser i 2004. Botilbuddet overgik pr. 1. januar 2003 fra at være ældreplejehjem under Sundhedsforvaltningen til at være socialpsykiatrisk bocenter under Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen. Omdannelsen skete efter en sivemodell, således at der i 2004 boede langt flere socialpsykiatriske beboere på botilbuddet end i 2003..

Som der er gjort rede for i årsberetningen for det socialpsykiatriske tilsyn 2004 har tilsynet konstateret, at der på de socialpsykiatriske bosteder er en del medarbejdere som ikke har et tilstrækkeligt godt kendskab til service-

lovens regler om magtanvendelse. Som det fremgår af ovenstående har forvaltningen nu taget en række initiativer med henblik på, at styrke medarbejdernes kendskab til disse regler..

Der skal i den forbindelse gøres opmærksom på, at dette på sigt kan betyde en stigning i antallet af indberettede tilfælde af fastholdelse som følge af, at medarbejderne bliver mere opmærksomme på de gældende betingelser herfor, og at der i forbindelse med fastholdelse altid skal ske indberetning.